

Benet Vilajuana:

Aquesta glossa va ser escrita i llegida per Josep M. Salat el dissabte 13 de desembre al Teatre Municipal de Berga, en l'acte de lliurament del Premi Ciutat de Berga a la Cultura Popular que en aquesta edició i a títol pòstum va recaure en Benet Vilajuana. Des de L'EROL i l'Àmbit de Recerques del Berguedà ens plau publicar-lo de manera íntegra com a homenatge a qui va ser un dels puntals de l'entitat una bona colla d'anys.

Comencem per allà on se sol i és costum. Les persones naixem. El Benet ho va fer a cal Fàbregues. Al número 2 del carrer de la Ciutat. L'edifici imposa per les pedres carregades d'història... Res d'estrany, doncs, que aquell vailet acabés encuriosit per la història no només d'aquelles pedres sinó del seu país, de la seva gent. No hi viurà massa temps perquè, als pocs anys, la família es trasllada a les voltes de Pau Claris, a casa de l'avi matern, l'ermità de Corbera on el Benet hi passa molts i bons estius. Aneu a saber si fou a Corbera on es desencadenà una de les passions que més disfrutava a ple: la natura amb els seus colors i la seva força. I és que el Benet fou home de passions.

La dissort el colpeix ben aviat. Als onze anys perd la seva mare. Això el porta a viure a cal Tronca, a la plaça de la Ribera. Havia estat casa de l'avi Tronca. Conviu amb el seu pare i els seus tiets, tot i que sempre que podia s'escapava a casa dels seus cosins..., fins fa poc a ca la Mercè, al mig del carrer Major. Li agradava la gresca, la companyia..., la família gran. No és pas que fos un esbojarrat. De més jovenet fins i tot el trobem a l'escolania de Mn. Armengou. És clar que tota aquella trepa..., amb el Jordi Casafont, el Josep M. Benítez, el Ramon M. Mas, el Josep Ferrer, l'Àngel de la Rosa..., aneu a saber les que van muntar.

Estudiar ho va fer a La Salle. Hi visqué una temporada en règim d'internat.

De jove el marca profundament el seu pas pel moviment escolta. El trobem en aquell primer grup de Minyons Escoltes que van impulsar el Climent Vilella i Mn. Jesús Ferrer, aleshores vicari a la parròquia de Sta. Eulàlia. Més tard ell mateix en passaria a ser un dels caps. En la seva experiència escolta aprofundí en el respecte a la natura i en el compromís amb el seu país i la seva gent.

De totes maneres allà on perdia moltes hores en aquella època de joventut, i se li podia trobar sempre, era al cafè del Patronat. Aleshores allò era com a cal Negre d'avui, però amb vicaris. Punt de trobada, tertúlia i confidències d'amics.

Voltant per allà, i amb un escenari al pis de sobre, inevitablement havia d'acabar en el món del teatre. Membre actiu i destacat en diverses èpoques de l'Agrupació Teatral La Farsa. Des de la seva primera interpretació a "Cura d'Amor" el 28 d'octubre de 1962 fins a l'última "La Farsa de les Perles" de Ramon Vinyes i Cluet en aquest mateix escenari el dia 1 de desembre de l'any passat, hi ha quaranta anys d'escenaris, de nits d'assaig, d'hores inoblidables, de maquillatge, de quilòmetres... de passió pel teatre, també d'enrabiades i de còctels de cava memorables amb els que ens feia celebrar sant Benet. "El Viatge", "L'Hostal de la Glòria", "Pigmalió", aquell titànic "Romeu i Julieta" al pavelló d'esports l'octubre de 1965, "El fiscal Recassens" que protagonitzà, "El Foc de les Ginesteres" amb aquell entranyable paper de frare descobrint la sopa d'all. O aquells "Desdoblements" on la seva capacitat còmica assolí un nivell memorable i, com a contrapunt, "Anònim venecià" en un paper absolutament dramàtic i seriós que sorprengué a la totalitat del públic... I, és clar, els Pastorets de Serafí Pitarra en els papers de St. Miquel, de Garrofa i d'Aram, el vell de la jerreta. Actor i espectador. Company assidu en les expedicions que s'organitzen per baixar a Barcelona a veure teatre. Fa just 10 dies de l'última d'aquestes expedicions. El murmurí de l'autocar denotava la seva absència. L'hora de menjar-se l'entrepà fou un desori acostumat com estàvem que ell ens digués i indiqués el moment i lloc oportuns per a fer-ho.

Pel que fa a la feina fou home de banca. Va començar als 14 anys fent de "botones" que se'n deia aleshores al Banesto. El trobem en la primera oficina del Banc Mercantil de Manresa a Berga que absorbirà Banca Catalana i en la seva nòmina es jubilà. Professionalment destacarem el seu pas per l'oficina de Guardiola de Berguedà, on va fer bones i notables amistats, tot i que va passar, a més, per Esplugues de Llobregat, Gironella i Navàs.

És clar que el moment més important de la seva existència, però, –i d'això no en dubteu gens ni mica– fou aquell

home de passions

enamorament intens d'una dependenta de Cal Macià. La Conxita. El 3 d'octubre de 1970 varen casar-se a Queralt. Aquell dia al Benet li va tocar la rifa de la seva vida. Tot el que estem dient no hauria estat possible, sense la complicitat, comprensió, suport i recolzament de la seva esposa i crec –i ho crec des de dins– que aquest és un bon moment per dir-te gràcies, Conxita, per deixar-nos compartir l'amistat, les il·lusions i les passions del Benet. Del matrimoni en neixen l'Albert l'any 1971 i la Meritxell el 1973. I aquesta fou la gran passió de la seva vida.

Parlant de les seves aficions, una de les que li feu perdre dies, nits, quilòmetres... fou la fotografia. De la mà del Cinto de Guardiola –en Joan Ribera– va trobar una forma precisa de gaudir de la bellesa i l'estètica. Va ser fàcil activar el grup d'audiovisuals de l'Àmbit de Recerques del Berguedà. Farà vint anys –l'any vinent– que en aquest mateix local presentàvem un audiovisual del que se sentia especialment cofoi com fou "El Túnel del Cadí. Retrobament Berguedà –Cerdanya". I l'any 1989 aquí mateix presentàvem "La Patum. Foc i Fantasia" sobre un guió extraordinari de l'Agustí Ferrer. Encara el veig sortint del fons i travessant tot el passadís central que hi havia aleshores en aquest teatre amb una bengala de la Patum encesa al final de la projecció.

Els 400 anys del Bisbat de Solsona suposaren una frenètica i esbojarrada activitat dels de les Fonts del Llobregat fins als pomers de Sidamon, a la plana d'Urgell. Tot plegat foren unes dues-centes projeccions per tot Catalunya les que li permeteren portar els noms de Berga i el Berguedà arreu i el de l'Àmbit de Recerques del Berguedà, una entitat a la que s'hi dedicà de ple i a iniciativa de la qual avui li retem aquest homenatge.

Podríem parlar de moltes més de les seves passions. La Patum. Ballà el Gegant ja de xic en els primers anys de la Patum Infantil. Tenia bons mestres a cal Tronca,

La Festa dels Elois. Amb el ballet d'Adéu fent parella amb la Rosa Espelt. La Penya Boletaire que va trobar amb el Benet un animador incondicional.

I en aquests dies una de les seves grans passions. La de fer de Rei Negre. El seu "Hamalají, Hamalajà" ressonava potent a la plaça. En el paper de Mag d'Orient sabia parlar el llenguatge dels infants, el de la il·lusió. No se sap que en defraudés a cap ni un.

Animador, organitzador i compromès amb diverses entitats, no és d'estranyar el seu pas per la política municipal essent regidor de l'Ajuntament de la nostra ciutat a partir de 1987. Aquí el recordem per l'embranchida que donà a fires i festes des de la seva responsabilitat. Fins a l'última edició ha estat el responsable de la Fira de Maig que –sota la seva batuta– assolí un destacable nivell i professionalització.

Podríem parlar dels seus viatges, de la seva profunda relació amb l'Occitània essent representant del Cercle d'Agermanament Catalano-Occità, fet que el portà a col·laborar amb el Casal d'Europa al Berguedà.

Els càtars i la seva història també l'arribaren a apassionar. Potser per això es trobà en el seu ambient amb els Amics del Romànic del Berguedà, entitat que presidí durant uns quants anys.

I és que... ja ho veieu. Home del seu poble. Fins a Sa Castella, a l'Alt Aragó, d'on procedeix la seva muller, sap tothom qui era el Benito. O al seu barri aquí a Berga, tant se val.

A finals de setembre va entrar en un son profund. I fa just un mes que assolí la pau.

De totes maneres, Benet, aquí ets. Entre nosaltres. Viu en el nostre record i en l'esperit. No podem discutir ni ballar-nos. Però, amic dels teus amics com eres, et sentim proper.

El teu esperit de servei i compromís amb la teva ciutat, ens esperonen a continuar treballant potser per fer una Berga més humana i solidària.

Gràcies, Benet.

JOSEP M. SALAT

